

Številka: Up-883/14-24

Datum: 12. 2. 2015

SKLEP

Ustavno sodišče je v postopku za preizkus ustavne pritožbe Ivana Črnkoviča, Ljubljana, ki ga zastopata Dejan Markovič, odvetnik v Ljubljani, in odvetniška družba Čeferin, o. p., d. o. o., Grosuplje, na seji 12. februarja 2015

sklenilo:

1. Ustavna pritožba zoper sodbo Vrhovnega sodišča št. I Ips 2457/2010 z dne 1. 10. 2014 v zvezi s sodbo Višjega sodišča v Ljubljani št. II Kp 2457/2010 z dne 21. 3. 2014 in s sodbo Okrajnega sodišča v Ljubljani št. II K 2457/2010 z dne 5. 6. 2013 se sprejme v obravnavo.

2. Predlog, naj se do končne odločitve Ustavnega sodišča zadrži izvrševanje sodbe Okrajnega sodišča v Ljubljani št. II K 2457/2010 z dne 5. 6. 2013 v zvezi s sodbo Višjega sodišča v Ljubljani št. II Kp 2457/2010 z dne 21. 3. 2014 in s sodbo Vrhovnega sodišča št. I Ips 2457/2010 z dne 1. 10. 2014, kolikor se nanaša na Ivana Črnkoviča, se zavrne.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Pritožnik je bil pravnomočno spoznan za krivega storitve kaznivega dejanja dajanja daril za nezakonito posredovanje po prvem odstavku 269.a člena Kazenskega zakonika (Uradni list RS, št. 95/04 – uradno prečiščeno besedilo – v nadaljevanju KZ). Izrečena mu je bila kazen eno leto in deset mesecev zapora ter stranska denarna kazen 37.000 EUR. Vrhovno sodišče je zahtevo zagovornika za varstvo zakonitosti zavrnilo.

2. Pritožnik zatrjuje kršitev 5., 22., 23., 27., 28. in 29. člena Ustave ter 6. in 8. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94 – v nadaljevanju EKČP), sprejeta stališča pa naj bi bila v neskladju tudi s četrtem in petim odstavkom 15. člena Ustave ter pravicami iz 18., 19., 21., 29., 33., 35., 36., 37. in 38. člena Ustave ter 1. člena prvega Protokola k EKČP.

3. Ključna trditev ustavne pritožbe je, da obtožni predlog in izpodbijana sodba ne vsebujeta konkretizacije očitka pritožniku, da je drugemu obljubil nagrado, to pa je zakonski znak kaznivega dejanja po prvem odstavku 269.a člena KZ. Ta očitek bi po pritožnikovih navedbah moral biti konkretiziran z opisom konkretnih ravnanj, iz katerih bi bilo mogoče s stopnjo gotovosti sprejeti zaključek, da je obljubo, kot mu jo očita pravnomočna sodba, dejansko tudi dal. Obtožni predlog in izpodbijana sodba naj take konkretizacije ne bi vsebovala, zato naj se pred očitki ne bi mogel braniti (kršitev pravic obrambe iz 29. člena Ustave), kršeno pa naj bi bilo tudi načelo zakonitosti v kazenskem pravu (28. člen Ustave). Navedeni človekovi pravici naj bi bili kršeni tudi zato, ker naj v izreku sodbe ne bi bilo navedeno, komu naj bi pritožnik obljubil nagrado za stranko SDS. Poleg tega naj bi bili II. in III. točka izreka prvostopenjske sodbe glede časa in kraja dajanja oziroma prejema obljube med seboj v nasprotju.

4. Kršitev prvega odstavka 23. člena Ustave naj bi bila podana zato, ker so o obtožbi in pravnih sredstvih v tej kazenski zadevi odločali sodniki, ki naj bi s svojimi ravnanji vzbujali dvom o nepristranskosti. Razpravljajoča sodnica sodišča prve stopnje naj bi v pripravah na glavno obravnavo brez predloga državnega tožilca zahtevala izpise transakcijskih računov družbe Rotis, d. o. o., Trzin, in s tem združila vlogo preiskovalca in sodnika, nato pa zahtevo obrambe za njeno izločitev zavrgla kot prepozno na podlagi arbitrarne razlage drugega odstavka 41. člena Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13 in 87/14). Dvom o nepristranskosti sodnikov Višjega sodišča v Ljubljani naj bi utemeljevala objava kolumne sodnice tega sodišča v zvezi s prvostopenjsko sodbo ter odziva predsednika Višjega sodišča v Ljubljani in predsednika Vrhovnega sodišča na to kolumno. Pritožnik še navaja, da je predsednik Vrhovnega sodišča v govoru na sodniških dnevih soobsojenega Ivana Janšo označil za sovražnika sodstva in tako direktno napadel stranko v tem postopku. Kršitev navedene pravice pa naj bi bila podana tudi zato, ker je obtožni predlog vložila državna tožilka, katere soprog je kot pripadnik tajne policije aretiral soobsojenega Ivana Janšo, v času Janševe vlade pa je izgubil službo v Slovenski obveščevalno-varnostni agenciji in zato grozil, da bo Ivana Janšo tožil. Poleg tega naj bi državni tožilec, ki je prevzel pregon, aktivno in obsežno komentiral primer v medijih na način, ki je propagiral obsodbo.

5. Človekove pravice pritožnika iz 5., 22., 23., 29., 36. in 37. člena Ustave naj bi bile kršene zato, ker naj bi sodišče izpodbijano sodbo oprlo na dokaze, ki so bili pridobljeni s hišnimi preiskavami in zaslišanji osumljencev na Finskem. Pritožnik v zvezi s tem kot bistveno navaja, da za hišne preiskave na Finskem ni bila potrebna sodna odločba in prisotnost dveh prič, zaslihanja osumljencev pa naj bi bila v skladu s finsko zakonodajo izvedena brez predhodnega pouka o pravici do molka. Teh dokazov naj zato niti glede na standarde iz 6. in 8. člena EKČP ne bi bilo dopustno uporabiti zoper obdolžence v tem kazenskem postopku, ker naj bi bili pridobljeni s kršitvijo človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Osredotočeno zlasti na četrti in peti odstavek 15. člena Ustave pritožnik izpodbija stališče, da je v domačem kazenskem postopku dopustno uporabiti dokaze, ki so bili pridobljeni v tujini za potrebe tujega postopka brez sodelovanja naše države, če so

izpolnjeni standardi tujega pravnega reda in 8. člena EKČP. Poleg tega naj bi pri tem prišlo do samovoljnega odstopa od ustaljene sodne prakse (kršitev 22. člena Ustave), saj naj bi Vrhovno sodišče do sedaj upoštevalo dvodelni test, po katerem je dokaz, pridobljen v tujini, dopusten, (i) če je bil pridobljen v skladu s pravili, ki veljajo v državi, kjer je bil pridobljen, in (ii) če je bil pridobljen v skladu z ustavno zagotovljenimi človekovimi pravicami in temeljnimi svoboščinami.

6. Pravica pritožnika iz 36. člena Ustave naj bi bila kršena tudi s tem, ko naj bi policija na podlagi odredbe za hišno preiskavo poslovnih in drugih prostorov družbe Rotis, d. o. o., Brodišče 5, Trzin, opravila še preiskavo pisarne takratne namestnice direktorja Marije Badovinac Črnkovič na naslovu Borovec 12, Trzin.

7. Pritožnik navaja, da je obramba šele po pravnomočno končanem kazenskem postopku prišla do elektronskega sporočila, v katerem naj bi bilo navedeno, da soobsojeni Anton Krkovič ni povezan z Ministrstvom za obrambo, da ne predstavlja kupca in da za kaj takega nima pooblastil. Navedeno elektronsko sporočilo naj bi bilo v finskem spisu, v posesti pa naj bi ga imel tudi slovenski državni tožilec, vendar ga ni predložil v kazenski spis. Ker državni tožilec tega elektronskega sporočila ni razkril obrambi, naj bi bila prekršena pritožnikova pravica do možnosti za pripravo obrambe po prvi alineji 29. člena Ustave in pravica do poštenega sojenja po prvem odstavku 6. člena EKČP.

8. Pritožnik navaja tudi, da je bila na prvi stopnji izdana t. i. indična sodba, kar naj bi pomenilo, da je sodišče na obstoj odločilnih dejstev sklepalo na podlagi posrednih dokazov. Do ključnih dejstev naj bi se dokopalo s sklepanjem z drugih dejstev, ki so postala znana z izvajanjem dokazov. Po navedbah pritožnika naj bi bilo glede na širše okoliščine te zadeve nemogoče, da pri aplikaciji izkustvenih pravil ter logičnem sklepanju ne bi prišlo vsaj do nezavednega vpliva dejavnikov, ki pri sodnem odločanju ne smejo priti v poštev. Nevarnost samovoljnosti oziroma arbitrarnosti naj bi bila zato izkazana do te mere, da gre za kršitev pravice do enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave. Na sodno odločanje naj bi v pomembni meri vplivala domneva, da so obdolženci storili očitano kaznivo dejanje, kar pomeni kršitev pravice do domneve nedolžnosti (27. člen Ustave).

9. Pritožnik Ustavnemu sodišču predlaga, naj na podlagi 58. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) zadrži izvrševanje kazni zapora in stranske denarne kazni, izrečenih s pravnomočno obsodilno sodbo. Zaporno kazen naj bi že prestajal. Šlo naj bi za enega najhujših posegov v človekovo osebnost, integriteto in dostojanstvo. Daljša odsotnost pritožnika bi za družbo Rotis, d. o. o., kjer je deloval v sektorju komerciale, lahko pomenila izgubo številnih poslov in dobička, kar bi lahko pripeljalo do odpuščanja zaposlenih.

10. S sklepom senata Ustavnega sodišča, sprejetim na seji 9. 1. 2015, je bila z zadevo št. Up-883/14 zaradi skupnega obravnavanja in odločanja združena zadeva št. Up-995/14.

B. – I.

11. Ustavno sodišče je ustavno pritožbo sprejelo v obravnavo. O njeni utemeljenosti bo odločalo Ustavno sodišče, ki bo presodilo, ali so bile z izpodbijano sodno odločbo kršene pritožnikove človekove pravice oziroma temeljne svoboščine (1. točka izreka).

B. – II.

12. Če je ustavna pritožba sprejeta v obravnavo, lahko po 58. členu ZUstS senat ali Ustavno sodišče zadrži izvršitev posamičnega akta, ki se z ustavno pritožbo izpodbija, če bi z njegovo izvršitvijo lahko nastale težko popravljive škodljive posledice. Ustavno sodišče je v sklepu št. Up-729/03 z dne 11. 12. 2003 sprejelo stališče, da sicer vsak poseg države v osebno svobodo posameznika že po svoji naravi povzroči za prizadeto osebo nepopravljive posledice. Vendar pa je menilo, da je treba primere, ko oseba prestaja kazen zapora na podlagi pravnomočne in izvršljive sodne odločbe, razlikovati od primerov, ko gre za pripornika, ki mu je vzeta prostost, še preden je zoper njega izdana pravnomočna obsodilna sodba (27. člen Ustave). Zapisalo je, da bi lahko Ustavno sodišče zadržalo izvrševanje pravnomočno izrečene kazni zapora že v fazi sprejema ustavne pritožbe – ko torej še obstaja pravnomočna obsodilna sodba, če bi bil poseg v osebno svobodo očitno arbitraren ali samovoljen oziroma če bi glede na posebne okoliščine primera grozile druge težko popravljive škodljive posledice. Pri tem je primeroma omenilo kot taki okoliščini ogrožanje zdravja ali življenja prizadete osebe.

13. S sklepom št. Up-879/14 z dne 11. 12. 2014 je Ustavno sodišče prvič v ustavnosodni presoji ugodilo predlogu pritožnika za zadržanje izvrševanja pravnomočne obsodilne kazenske sodbe. Pri tem je izhajalo prav s stališč, ki so bila sprejeta v sklepu št. Up-729/03. Poudarilo je, da 58. člen ZUstS ne zahteva, da bi morala obstajati posebna verjetnost uspeha z ustavno pritožbo. Predvideva pa, da se izvrševanje izpodbijanih aktov lahko zadrži, če je na podlagi izpolnjenih pogojev iz drugega odstavka 55.b člena¹ ZUstS ustavna pritožba sprejeta v obravnavo. Posebej je poudarilo, da morajo biti podane posebne okoliščine,² zaradi katerih je mogoče sklepati na možnost nastanka težko popravljivih škodljivih posledic, ki presegajo posledice posega v osebno svobodo zaradi izvrševanja same pravnomočne obsodilne sodbe. Poudarilo pa je tudi, da se možnost nastanka takih težko popravljivih posledic ne omejuje nujno na pritožnika, temveč da lahko te nastanejo tudi v širšem pomenu. Pri tem lahko Ustavno sodišče upošteva tudi okoliščine, ki jih pritožnik ne navaja, temveč jih ugotovi po uradni dolžnosti.

---

¹ Pri tem je opozorilo tudi na razliko v opredelitvi zakonskih pogojev za sprejem ustavne pritožbe v obravnavo v času izdaje obeh sklepov.

² In se pri tem sklicevalo prav na 3. točko sklepa št. Up-729/03, v kateri je Ustavno sodišče kot taki okoliščini primeroma štelo ogrožanje zdravja ali življenja prizadete osebe.

14. Ustavno sodišče je v sklepu št. Up-879/14 navedlo, da je treba zadrževano kršitev prvega odstavka 28. člena Ustave upoštevati kot eno od okoliščin pri odločanju o predlogu za zadržanje izvrševanja pravnomočne obsodilne sodbe zaradi posebne narave te kršitve, ki, če je ugotovljena, privede do oprostilne sodbe. Vendar tega Ustavno sodišče ni upoštevalo kot škodljivo posledico samo po sebi, pač pa kot element, ki ima vpliv na skupno odločanje o zadržanju izvrševanja pravnomočne sodbe. Kot posebno okoliščino, ki je odločujoče vplivala na presojo možnosti nastanka težko popravljivih škodljivih posledic, je namreč štelo pritožnikov poslanski mandat. Kot mogoče težko popravljive škodljive posledice pa je štelo posledice, ki bi lahko nastale, če bi se izkazala ustavna pritožba za utemeljeno, prav zaradi pritožnikovega mandata v delovanju demokratičnega parlamenta in oblasti kot celote (16. in 17. točka obrazložitve sklepa). Možnost nastanka teh težko popravljivih, ob določenih okoliščinah pa celo nepopravljivih škodljivih posledic je štelo za take posledice, ki presegajo tiste, ki nastanejo same po sebi obsojencu pri vsakem izvrševanju kazni zapora na podlagi pravnomočne obsodilne sodbe.

15. Ta ustavna pritožba, ki jo je Ustavno sodišče sprejelo v obravnavo (10. točka obrazložitve tega sklepa), odpira vsaj eno pomembno ustavnopravno vprašanje, ki presega pomen konkretne zadeve. Ne omogoča pa stališča, da gre na podlagi pravnomočne sodbe za arbitrarni ali samovoljni poseg v pritožnikovo osebno svobodo, na podlagi česar bi bilo glede na stališče iz sklepa št. Up-729/03 že zato treba zadržati izvrševanje izpodbijanih sodb. Temu stališču bi ob bok lahko postavili kvečjemu še primere, ko bi šlo za očitno kršitev človekove pravice, ugotovljeno že ob sprejemu ustavne pritožbe v obravnavo, za kar pa v tem primeru prav tako ne gre. Zato je odločitev o pritožnikovem predlogu za zadržanje izvrševanja izpodbijanih sodb odvisna od ugotovitve, ali so podane posebne okoliščine (3. točka obrazložitve sklepa št. Up-729/03 in 11. točka obrazložitve sklepa št. Up-879/14), zaradi katerih je treba sklepati na možnost nastanka težko popravljivih škodljivih posledic, ki presegajo posledice posega v osebno svobodo zaradi same pravnomočne obsodilne sodbe.

16. Enako kot pritožnik v zadevi št. Up-879/14 tudi pritožnik v tej zadevi med drugim zatrjuje, da mu je z izpodbijanimi sodbami kršena pravica iz prvega odstavka 28. člena Ustave, navedeno pa utemeljuje z istovrstnimi očitki. Tudi glede na prepletenost zadev je treba ugotoviti, da v ustavni pritožbi zatrjevana kršitev terja poglobljeno obravnavo. Sama narava zatrjevane kršitve prvega odstavka 28. člena Ustave ima poseben pomen, zlasti daljnosežne in specifične pa so posledice morebitne utemeljenosti tovrstnih pritožnikovih očitkov. Če bi se zatrjevana kršitev prvega odstavka 28. člena Ustave izkazala za utemeljeno, bi to posledično pomenilo, da se pritožnik oprusti obtožbe. Take kršitve namreč v ponovljenem postopku ne bi bilo mogoče odpraviti tako, da bi bilo pritožniku ponovno sojeno. Pomen in posledice morebitne utemeljenosti takega očitka je Ustavno sodišče v sklepu št. Up-879/14 upoštevalo le kot eno izmed okoliščin, ki vplivajo na odločanje o predlogu za zadržanje izvrševanja pravnomočne obsodilne sodbe (12. točka obrazložitve). Zato ni mogoče sklepati, da je Ustavno sodišče s tem k samovoljnosti in arbitrarnosti sodb, ki morata biti po stališču iz sklepa št. Up-729/03 izkazani že ob

sprejemu ustavne pritožbe v obravnavo, dodalo še zatrjevanje kršitve prvega odstavka 28. člena Ustave. Ta ob sprejemu ustavne pritožbe v obravnavo ne dosega ravni izkazanosti, ampak ostaja na ravni zatrjevanja. Utemeljenost te zatrjevane kršitve bo šele predmet presoje v postopku odločanja o ustavni pritožbi in šele, če se bodo izkazali pritožnikovi očitki za utemeljene, bo prišlo do posega v pravnomočno obsodilno sodbo. Med izkazanostjo, da gre za samovoljno in arbitrarno pravnomočno kazensko sodbo ali za očitno kršitev druge človekove pravice (v tem primeru te iz prvega odstavka 28. člena Ustave), in zatrjevanjem kršitve človekove pravice, ko se šele odloča o sprejemu ustavne pritožbe v obravnavo, je torej bistvena razlika.

17. Zatrjevana kršitev posamezne človekove pravice, tudi če gre za kršitev prvega odstavka 28. člena Ustave, je pomembna, ko se odloča o sprejemu ustavne pritožbe v obravnavo. Vsekakor pa ni škodljiva posledica sama po sebi. Zato je naravo te morebitne kršitve tudi pri tem odločanju mogoče upoštevati le na enak način, kot je bila upoštevana pri odločanju v zadevi št. Up-879/14, to je kot enega od elementov, ki vplivajo na odločanje o predlogu za zadržanje izvrševanja pravnomočne sodbe na poseben način.

18. Za odločitev o zadržanju izvrševanja pravnomočne obsodilne sodbe mora biti izkazana možnost nastanka težko popravljivih škodljivih posledic, ki presegajo posledice posega v osebno svobodo, ki po naravi stvari nastajajo že zaradi same pravnomočne obsodilne sodbe. Kot je bilo že navedeno, narava zatrjevane kršitve sama po sebi ni težko popravljiva škodljiva posledica, je pa element, ki škodljive posledice (lahko) dela še posebej težko popravljive ali celo nepopravljive. Prav s tem pa lahko pomembno vpliva na samo težo škodljivih posledic. Zato je najprej pomembno, ali so podane škodljive posledice, ki jih je mogoče šteti kot take, ki presegajo same škodljive posledice, ki vsakemu pritožniku nastajajo zaradi prestajanja kazni zapora. Šele, če so te izkazane, na njihovo težo lahko pomembno vpliva narava zatrjevane kršitve, v tem primeru zatrjevanje kršitve prvega odstavka 28. člena Ustave.

19. Pritožnik težko popravljivih škodljivih posledic v opisanem pogledu ne navaja. Poseg v osebno svobodo seveda onemogoča neposredno sodelovanje pritožnika v dejavnosti gospodarske družbe (kot prokurista). Vendar teh škodljivih posledic samih po sebi ni mogoče šteti za izjemne okoliščine, ki bi odločilno vplivale na odločitev v tej zadevi. Posebne okoliščine, ki bi v skladu z merili, ki jih je sprejelo Ustavno sodišče v sklepih št. Up-729/03 in Up-879/14 glede možnosti zadržanja izvrševanja pravnomočne obsodilne kazenske sodbe na kazen zapora, omogočale sklep o možnosti nastanka težko popravljivih škodljivih posledic v smislu 58. člena ZUstS, zato niso izkazane. Ustavno sodišče je zato predlog za začasno zadržanje izvrševanja kazni, izrečene pritožniku z izpodbijanimi sodbami, zavrnilo (2. točka izreka).

C.

20. Ustavno sodišče je sprejelo ta sklep na podlagi drugega odstavka 55.b člena in 58. člena ZUstS ter tretje alineje tretjega odstavka in petega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10 in 56/11) v sestavi: predsednik mag. Miroslav Mozetič ter sodnice in sodnika dr. Mitja Deisinger, dr. Dunja Jadek Pensa, mag. Marta Klampfer, dr. Etelka Korpič – Horvat, dr. Ernest Petrič, Jasna Pogačar in dr. Jadranka Sovdat. Sodnik Jan Zobec je bil pri odločanju v tej zadevi izločen. Prvo točko izreka sklepa je sprejelo soglasno. Drugo točko izreka sklepa je sprejelo s petimi glasovi proti trem. Proti so glasovali sodnika Deisinger in Petrič ter sodnica Klampfer. Sodnik Deisinger in sodnica Klampfer sta dala odklonilni ločeni mnenji.

mag. Miroslav Mozetič
Predsednik